

TÚRÓCZY ZOLTÁN

CSAK KEGYELEM

EVANGÉLIKUS EVANGÉLIZÁCIÓ

Tartalom:

Nem igaz!

Más igaznak tartja.

Isten elárulja magát.

Hihetetlen?

Sokféle kegyelem.

Volt – nincs!

A kegyelem indoka.

Olcsó a kegyelem?

No – és a szenvedés?

Hát a pokol?

Felelős kiadó: *Csepregi Béla*. **Fébé** nyomda, Budapest, 1949.

(A füzet szövegének betű szerint azonos után közlése: **G. A.**)

*»Én, én vagyok, aki eltörölöm álnokságaidat enmagamért,
és bűneidről nem emlékezem meg!« Ézsaiás 43:25.*

Nem igaz!

Ez az ige azt mondja Istenről, hogy *Ő csak kegyelem*. Semmi más. Tudom, hogy tiltakozol ez ellen a megállapítás ellen. Szenvédélyesen tagadod: *Nem igaz!* Hivatkozol a tapasztalat, a történelem, a kijelentés és a teológia bizonyosságaira. Ezek mind ellentmondanak annak, hogy Isten csak kegyelem és semmi más.

A tapasztalat azt mutatja: nem igaz, hogy Isten csak kegyelem. A magam életében is sokszor kell éreznem, hogy csattan a hátamon szentségének és haragjának ostora. *Nem igaz, hogy Isten csak kegyelem!*

A történelem is azt bizonyítja, hogy Isten büntető, de mindig igazságos kezével lesöpör egyes népeket a föld színéről. Másokat botjaként használ fel, de azután azokat is eltöri más népek hátán. Aki a történelmet ismeri, nem beszélhet arról, hogy az az Isten, aki a történelemben mutatja meg önmagát, *csak kegyelem*.

A Szentírás sem enged meg ilyen kijelentést. A Szentírás is beszél Isten szentségéről és haragjáról, mégpedig nemcsak az Ótestamentumban, hanem az Újtestamentumban is. Törölje ki a bibliából például a Jelenések könyvét az az ember, aki azt meri állítani, hogy

Isten *csak* kegyelem! Mit csinálna különben azokkal az igékkel, melyek oly megrázó módon beszélnek arról, hogy Isten egyszer kiönti haragjának poharát a földre az ember bűne miatt?

A teológia is egyre világosabban látja, hogy nem lehet elhanyagolni Isten orcáján szentségének, igazságának és haragjának kemény vonásait. Hát akkor hogy lehet Istenről azt mondani, hogy *csak* kegyelem? Azt hajlandó vagyok elismerni Istenről, hogy ő kegyelmes *is*, de hogy ő *csak* kegyelem lenne, azt nem tudom elfogadni.

Más igaznak tartja.

Ezt mondod Te, én pedig, – bár egyáltalán nem tartozom azok közé, akik Isten szentségét, haragját és bünt gyűlölő féltékeny szerelmét el akarják titkolni, – mégis aláírom azt, amit ez az ige így üzen a számomra: Isten *csak* kegyelem. Ahogy az ember csak bűn, úgy Isten csak kegyelem.

Ne gondold, hogy csak ez az ige az, ami gondolkodóba ejtett engem. Olvasd el Zsolt. 25:10-et: »Az Úrnak minden útja kegyelem.« Figyelj fel arra, hogy egy kivételt kizáró szó van itt. Nem arról van itt szó, hogy Istennek sok útja kegyelem, még arról sem, hogy Istennek sok olyan útja kegyelem, amelyet mi nem látunk kegyelemnek. Az Úrnak *m i n d e n* útja kegyelem. Kivétel nélkül minden útja. Pedig néha csak úgy döng a lába alatt a föld, amikor jár. Megijed tőle az ember, akárcsak Ádám és Éva a bűneset után az Édenkertben, amikor hűvös alkonyatkor Isten a kertben járt. Pedig talán ép puha, gyepes fűvön lépdelt. Mégis meghallották és halálra rémültek. Hát még, amikor Isten nem keresni, hanem ítélni jön! Az ige szerint ez az útja is kegyelem.

Gondolj János 3:16-ra: »Úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.« Ezt Jézus Krisztus mondta. – Ilyennek látta Isten szíve kellős közepét. Isten tehát nem akarja a bűnös halálát, hanem azt akarja, hogy megtérjen és éljen. Akarata nem az, hogy érvényesüljön az igazság, hanem belepusztul is a világ, hanem az, hogy inkább vesszen az igazság, csak maradjon meg és éljen az ember.

Egy sereg egyéb igét is tudnék felsorakoztatni annak igazolására, hogy Isten *csak* kegyelem. Legyen azonban elég annyi, hogy Dávid és Jézus igaznak tartja.

Isten elárulja magát.

Most nem az a dolgunk, hogy a Szentírás széles látókörében nézzük ezt a kérdést, hanem az, hogy mivel az ige legkisebb része is ige, – most ebben az előttünk álló igében keressük, mi az ebben a versben, ami azt mutatja, hogy Isten *csak* kegyelem.

Jó az ígét mindig összefüggésében szemlélni. A mondatok és egyes kijelentések néha különös hangsúlyt nyernek a helyzet révén, amelyben elhangzottak.

Az előző vers így szól: *»Csak bűneiddel terheltél, vétkeiddel fárasztál engemet.«* Az elfáradt, kimerült, az emberek bűnét hordozni már alig tudó, az emberek megtérítésében megfáradó, a Krisztus szemén keresztül már könnyeket hullató Isten beszél ebben a mondatban. Tudatában vagyok annak, hogy ez így kifejezve elembéresítése Istennek. Kimondani is alig merem. De hát nem én mondom, hanem Isten maga mondja magáról. És most gondold meg, hogy az az Isten, aki belefáradt abba, hogy az ember minden gondolata és útja szüntelenül csak gonosz az ő ifjúságától fogva, az az Isten, aki belefáradt abba, hogy megtérítse ezt az embervilágot, aki csak annyit tud mondani: Hányszor akartalak egybegyűjteni, de te nem akartad, az az Isten *ebben* a lelki helyzetben mondja: *»Én, én vagyok, aki eltörölöm álnokságodat...«*

Tudjuk jól, hogy vannak olyan pillanatok az életben, amikor lehull az álarc rólunk, amikor elveszítjük magunk felett az önfegyelem uralmát és önfeledt gyónási kényszerben kibuggyan belőlünk az, amit a szívünk mélyén rejtegetünk. Hányszor megdöbbenünk mi magunk azon, ami ilyen helyzetben kijön belőlünk. Ezek az áruló, leleplező pillanatok.

Ha valamikor fel lehet tételezni Istenről, hogy önmagát adja, hogy *»kiesik isteni szerepéből«*, leveti királyi méltóságát és érző szívvé válik, akkor ez az a helyzet. Isten szíve úgy megtelik bánattal, hogy nem látja maga körül a menny dicsőségét, a tízezerszer tízezer angyalok seregét, a mennyei Jeruzsálemet, nem látja mindazt a dicsőséget és boldogságot, amit önmagának alkotott, csak egyet lát, a bűnt. Mint valami rettentő sötét viharfelhő ül rá az Úr arcára a bánat az emberért, akit a legszebbnek akart teremteni és aki mégis a teremtés gyalázatává válik. És ekkor mondja a kegyelem ígét.

Nem egy helyen van csupán az Írásban megörökítve az, hogy ilyen lelki helyzetben mit mondott Isten. Egy ilyen ige I. Mózes 6:5–6. Ezt olvassuk itt: *»És látá az Úr, hogy megsokasult az ember gonoszsága a földön s hogy szíve gondolatának minden alkotása szüntelen csak gonosz.«* Ugyanaz a lelki helyzet itt, mint Ézsaiás 43:24-ben. Itt azonban ez a szomorú mondat született meg Isten ajkán: *»Bánom, hogy embert teremtettem.«* És lett belőle özönvíz. Eltörölte az embert a földnek színéről. Ézsaiás 43:24-ben – mint láttuk – megint ez a lelki helyzet. És ugyanaz az Isten most azt mondja: *»Eltörölöm álnokságaidat.«* És lett belőle váltság.

Hát most melyik az igazi Isten? Az-e, aki I. Mózes 6-ban, vagy az, aki Ézsaiás 43-ban beszél? Melyik mondat leplezi le igazán, teljesen Istent?

Tudjuk jól, hogy az özönvíz történetének végén van egy pár nagyon fontos mondat. Akkor mondja el ezeket Isten, amikor Noé a bárkából kilépve megépíti az oltárt és bemutatja a hálaáldozatot. A jó illatú füst felfelé száll és akkor Isten ezt mondja: Nem lesz többé özönvíz, hanem »*míg a föld léssen, vetés és aratás, hideg és meleg, nyár és tél, nap és éjszaka meg nem szűnnek.*« (I. Mózes 8:22.) Mintha azt mondaná Isten: Megbántam az özönvizet. Azóta csak kegyelem az Isten. Azóta valahányszor a szívére ránehezedik az a hatás, hogy az ember csak bűn, nem tud mást mondani: »*Én, én vagyok, aki eltörlöm álnokságaidat.*«

Érzel-e valamit abból, hogy ebből a szemszögből nézve mindazokban az igékben, amelyek Isten haragjáról beszélnek, amiket az ember úgy olvas, hogy szinte látja mögötte Isten összevont szemöldökét, mellyel ronthat, teremthet száz világot, mindazokban az igékben sokkal több a »pedagógiai harag«, mint Isten maga.

Hihetetlen?

Ennek a kijelentésnek nemcsak a lelki helyzete teszi világossá, hogy szabad ezt állítanunk: Isten *csak* kegyelem, hanem magának a kijelentésnek a szövege is megerősít ebben.

Figyeld meg, hogyan kezdődik ez a szöveg: »*Én, én...*« Miért mondja kétszer? A bibliában nem vagyunk hozzászokva semmiféle szószaporításhoz. Miért találkozunk itt mégis ismétléssel? Azért, mert Isten világosan látja azt, hogy ítélete, haragja, igazságszolgáltatása mindig érthető az ember előtt, de kegyelme mindig érthetetlen, hihetetlen, megmagyarázhatatlan. Azt mindig újra meg újra mondani kell, hogy én, én vagyok, aki eltörlöm a bűnödöt. Ember ébredj fel erre a hihetetlen valóságra! Az ember ugyanis mindent könnyebben hajlandó elfogadni, de azt nem tudja értelemmel felfogni, hogy az ember iránt, aki lényege szerint csak bűn, a szent és igaz Isten *csak* kegyelem. Hát lehet ezt megérteni? Isten mégis azt mondja: Ember, hidd el nékem! Én, aki azt mondtam, hogy megbüntetem az atyák vétkeit a fiakban harmad és negyedíziglen, én, én, vagyok, aki eltörlöm bűneidet és nem emlékezem meg többé azokról.

Sokféle kegyelem.

Figyeljük meg, hogyan fogalmazza meg mindezt Isten, hogyan bocsátja meg az ember bűnét, hogyan gyakorolja a kegyelmet!

Többféleképen lehet kegyelmet gyakorolni. Lehet úgy, hogy *leszállítom a büntetést*. Milyen nagy kegyelem lenne már az is, ha Isten nem mondana mást, mint: a büntetésedből elengedek! Jeremiás 46:28/b-ben így szól Isten a népéhez: »*Néked nem vetek véget, hanem*

megverlek téged ítélettel, mert nem hagyhatlak teljesen büntetés nélkül.» Bizonyos vagyok afelől, hogy Izrael Istennek ezt az üzenetét Jeremiás ajkáról kegyelemnek vette. Hogyne lenne kegyelem, hiszen a szent Isten azt mondja, hogy nem ad olyan büntetést, amilyent megérdemelne a nép, csak olyant, ami elkerülhetetlen. Mintha mentegezné magát Isten: Lásd be, egészen nem hagyhatlak büntetés nélkül. Kegyelem ez, csodálatos kegyelem!

De Isten tovább megy kegyelmében. Nem elégszik meg azzal, hogy elenged a büntetésből, hanem elengedi az egész büntetést. Gondoljunk az adós szolga példájára. Tízezer tálentomot pocsékolt el lelkiismeretlen kezeléssel. Amikor hazaérkezik ura, nem tud elszámolni. Kitűnik a sikkasztás. Tudja jól a szolga, hogy az elszámoltatásnak csak egy vége lehet: Vigyétek, dobjátok a börtön fenekére, és akkor majd megtudja, hogy hogyan kell az én vagyonomra vigyázni! Árverezzétek el minden vagyonát! Juttassátok koldusbotra még a családját is! Tudja jól a szolga, hogy ez járna néki. S ha a király villámló tekintettel ezt mondotta volna néki, akkor egyetlen árva szót sem tudott volna ellene szólni. De a király nem ezt mondta, hanem teljes és tökéletes kegyelmet adott neki: elengedem az adósságod. (Máté 18,23–27). Milyen csodálatos kegyelem!

Most ne beszéljünk arról, hogy ezt a kegyelmet mennyire nem értékeli a gonosz szolga, meg sem hálálja, csak azt lássuk meg, hogy van ilyen kegyelem is: *Elengedem a büntetésedet.*

Hát lehet ennél nagyobb kegyelem?

Van Istennek olyan kegyelme, ami még ennél is nagyobb. Így lehet megfogalmazni: *megbocsátom a bűnöd.* Ez nagyobb, mint a büntetés teljes elengedése. A tékozló fiúnak adott kegyelem ilyen. Ez a kegyelem tényleg ebben áll: megbocsátom minden te bűnöd. Ha a tékozló fiú úgy kapott volna kegyelmet, ahogy kérte, s ott maradt volna az istállóban a bérese és a jószágok között, akkor is magasztalta volna holtá napjait az apját a nyert kegyelemért. Vagy ha többet kapott volna s az apa befogadta volna fiát az atyai hajlékba, de tekintetével nap, mit nap figyelmeztette volna arra, hogy milyen kegyelemben részesült, ezt is hálával vette volna a fia. De még ennél is nagyobb kegyelmet kapott. Bocsánatot nyert.

Volt – nincs!

Isten ebben az igében nem ezt mondja: elengedek a büntetésedből, még ezt sem: elengedem az egész büntetésedet, még ezt sem: megbocsátom a bűneidet, hanem ezt mondja: *»Eltörölöm álnokságaidat.«* Eltörölöm. Úgy törölöm el, mit a kis diák, aki írja a palatáblára a feladatát s mikor sehogysem akar sikerülni a lecke, előveszi kis szivacsát és letörli. Volt, nincs. Újra tiszta a palatábla és nyoma sincs többé az elrontott feladatnak. A megtörtént meg

nem történtté lett. Kibeszélhetetlen csoda! Aki kapott már valamikor kegyelmet, az tudja nagyon jól, hogy a kegyelem állapotában levő ember számára is milyen nehéz teher a bűn, amelyre kegyelmet kapott. Lélekzetelállító csoda, hogy szabad úgy néznünk Isten kegyelmére, mint bűnt eltörő, megsemmisítő kegyelemre. Háta mögé veti bűneinket. Tenger fenekére veti. Eltörli. Elűzi, mint a felleget. Az Írás nem tud elég képet használni, hogy megmagyarázza ezt a csodálatos, érthetetlen kegyelmet. A szent, igaz és bűnt gyűlölő, haragvó Isten úgy meg tud bocsátani, hogy megsemmisíti bűneimet.

Azt gondolod, hogy ennél már nincs nagyobb kegyelem? Pedig még ennél nagyobb kegyelem is van. Ennél is nagyobb kegyelem az, amit az Ige így mond: *»Bűneidről nem emlékezem meg.«* Ez a kegyelem csúcspontja. Az is kegyelem volna, ha az Úr eltörölte volna, megsemmisítette volna a bűn tényét, de egy helyen, az Ő mindentudó emlékezetében mégis megmaradt volna. De az Úr azt ígéri, hogy onnan is kitörli: nem emlékezem rá. Olyan alaposan kitörölöm és olyan tökéletesen megsemmisítem, hogy senki többé – sem égen, sem földön – nem említheti, mert én magam sem emlékezem rá.

Isten szíve ennyi kegyelemmel van tele. Hát túlzás-e azt mondani róla, hogy *csak* kegyelem? Semmi más, *csak* kegyelem! Mert ha más is volna, nemcsak kegyelem, hol férne el ennyi kegyelem Isten szívében?

A kegyelem indoka.

De nemcsak az a lelkihelyzet, amiben ez az íge elhangzott, nem csupán az a fogalmazás, amelyben Isten megfogalmazta, hanem ennek a kegyelemnek az indoklása is azt mutatja, hogy Isten semmi más, *csak* kegyelem.

Vajjon mivel indokolja az Úr ezt a kegyelmét?

Ezt olvassuk: *»Én, én vagyok az, aki eltörölöm álnokságaidat enmagamért.«*

Enmagamért! Semmi mással nem indokolja Isten, mint önmagával. Csak magáért cselekszik. Ez azt jelenti, hogy Isten kegyelmének nincsen semmi Istenen kívül levő indoka, sőt támasza sem. Ez azt is jelenti, hogy énbennem nincsen semmi, amire ő ráépíthetné kegyelmét. Nincs semmi bennem, amiből Isten azt a reménységet táplálhatná, hogyha megbocsátja bűneimet, akkor új életet ajándékozhat nekem és a kísértésekkel szemben meg fogja sokszorozni erőmet a kegyelemre való emlékezés. Ha Isten énrám nézne s arra, ami bennem van, tőlem várható és remélhető, akkor csak azt mondhatná: Bánom, hogy teremtettem. Vágd ki! De ő – óh áldassék szent neve – nem énrám néz, nem arra, ami vagyok, vagy ami lehetnék, amit tőlem várni lehetne, hanem csak önmagára néz és önmagáért adja a kegyelmet. Az erőt Isten ahhoz, hogy

ezt a kegyelmet adni tudja, önmagából meríti csupán. Isten szabad kegyelme tehát a bűnbocsánat és a kegyelem egyetlen indító oka.

Tudom, hogy a kegyelem indoklásánál előkerül az a magyarázat is, hogy Isten a maga dicsőségéért nem engedheti, hogy gyermeke elpusztuljon, vagy: mivel megígérte, hogy nem akarja a bűnös halálát, hanem hogy megtérjen és éljen, szavának igazságáért kell könyörölnie. Ezek mind nem változtatnak azonban azon az alapvető tényen, hogy Isten kegyelmének egyetlen indoklása maga az Isten. Látod, mennyire tele van Isten bűnbocsátó irgalommal!

János 1,16. is beszél arról, hogy miért van kegyelem ezen a világon. Itt sincs más magyarázat. *Kegyelmet kapunk kegyelemért.* Semmi másért. Mert kegyelem van, azért van kegyelem. És mert van kegyelem, azért van az én számomra is kegyelem.

Olcsó a kegyelem?

Volt Istennek kegyelmével egy nagyon szomorú tapasztalata. Kegyelmével visszaélt az ember. A kegyelem a bűnösöket szemtelenné teszi és felbátorítja a gonosz cselekvésére. Az Ótestamentumban Ésaías 26:10-ben olvashatjuk: *»Ha kegyelmet nyer a gonosz, nem tanul igazságot, az igaz földön is hamisságot cselekszik és nem nézi az Úr méltóságát.«* Az Újtestamentumban az előbb említett adós szolgáról szóló példázat beszél nekünk arról, hogy az úgynevezett olcsó kegyelem milyen szomorú következményekkel jár a megkegyelmezett ember életében. Isten világosan látta, hogy ha az embert meg akarja menteni és bűneiből meg akarja szabadítani, akkor vérontás nélkül nincsen bűnbocsánat. A kegyelemnek drága kegyelemnek kell lennie, ha azt akarja, hogy az ember megbecsülje. Ezért lett a váltság, a kereszt. Isten látta: ha azt akarja, hogy ne hulljon porba a kegyelem s ne legyen megtaposott drágagyöngy, akkor a legdrágábbá kell tennie. Ha megígérte, hogy a gonosz ember fejére haragjának poharát kiönti, akkor csak úgy őrizheti meg szava igazságát, s úgy válthatja valóra kegyelme mentő szándékát, ha önmagára önti ki haragja poharát. A legdrágábbat, egyszülött szent Fiát, benne önmagát kell bűnné tennie, csak így lehet a kegyelem gyümölcstermővé a bűnös ember számára. Ezért mondja Fiának: eredj Fiam és halj meg ezért a bűnös világért kínos, nyomorult halállal a bitófán! Vállald helyette a pokol minden kárhozatát, hogy én azt mondhassam neki: Jöjj én áldottam, megváltott, vérrel megmosott, fehér ruhába öltöztetett nyomorult ember és örököld az országot! A kegyelem ára, amit Isten hajlandó érte vállalni, mutatja, hogy Isten *csak* kegyelem. Semmi más, *csak* kegyelem.

No – és a szenvedés?

De hát akkor hogyan magyarázzuk meg mindazt a szenvedést, ami van ezen a földön és amelyről azt valljuk, hogy mindez bűneink következménye, melyek Isten fenségének és haragjának ítéletét zúdítja ránk? Azt gondolod, hogy az a szenvedés, amely ezen a világon van, amely alatt nyögünk, Isten kegyelmének ellentéte? Csak egy igét olvass el: *»Akit szeret az Úr, megdorgálja, megostoroz pedig mindent, akit fiává fogad. Ha pedig fenyítés nélkül valók vagytok, amiben mindenek részesültek, korcsok vagytok és nem fiak.«* (Zsid. 12:6–8.) A zsidókhoz írt levél írója úgy látja, hogy Isten minden büntetése e földön: kegyelem. És én ezt aláírom. Nemcsak most, hanem aláírtam akkor is, amikor ennél sokkal nehezebb körülmények között kellett Isten büntetését magamon éreznem. Akkor is éreztem, hogy Istennek minden útja kegyelem. Mindig kegyelem az, amikor Isten nem enged tovább futnom a világ széles országútján, hanem gáncsot vet nekem, hogy essem el és ébredjek tudatára annak, hogy milyen út az, amelyen járok. Óh, ha lehetne érvül felhozni valamit az ellen, hogy Isten csak kegyelem, akkor nem azokat kellene felsorakoztatni, akik betegek, akik kenyérműködők, akiket Isten a szenvedés ostorával térítget, hanem a daloló, jókedvű, könnyelmű embereket, akik járnak kéz a kézben az élet széles országútján akadály nélkül a veszedelem felé. Tudjuk, hogy az ő útjukon is előbb, vagy utóbb jelentkezni fog Isten bűnösöket megállító kegyelme, mert Isten senkit sem enged figyelmeztetés nélkül vesztébe rohanni. Ez Isten áldott, pedagógiai büntetése, amely azt mutatja, hogy nagyon, kimondhatatlanul kegyelmes az én Atyám!

Hát a pokol?

De még mindig van valami. Hát a pokol? A kárhozat? Hát az nem az ember bűnben való megátalkodottsága feletti isteni haragnak a következménye?

Teljesen tudatában vagyok annak, hogy amit mondok, az mind reflektorfénnyel való dolgozás. Mégis világosan látom, hogy azok, akik a pokolba jutnak, azok maguk is világos tudatában vannak annak, hogy nem bűneik miatt jutottak oda, hanem azért, mert nem fogadták el Isten kegyelmét. Senki sem kárhozik el bűneiért, hanem csupán a kegyelem elutasításáért.

Nem tudom, hogy te most szükségét érzed-e ennek a kegyelemnek. Én mindennap kimondhatatlan szükségét érzem és mindennap csodálatos, boldog örömmel mondogatom magamnak újra és újra: az én Istenem *csak* kegyelem, semmi más *csak* kegyelem! Minden útja kegyelem! A Golgotha útja is kegyelem! Az én üdvösségem felé vezető útja is kegyelem! *Csak* kegyelem! Áldassék örökkön-örökké ezért a hihetetlen kegyelemért az Ő szent neve!
